

Arija Saarinen

Kuusi ällä, seitsemän ässä

*Suomalaisena
opiskelijana
Leningradissa*

ВИЗА М
№ 156650
Общественная
виза-въездная
ФИЛИАЦИИ
Гр. Пелтонен
Фамилия
Имя, отчество
(полное)
Дата рождения 24.07.1956г.р. Пол Жен
С детьми до 16 лет -
Цель поездки на каникулы
Из учреждения ЛТА им. С.М. Кирова
В пункты ФИЛИАЦИИ, Г. Хельсинки
До 01 мая
Виза действительна для выезда из СССР до 04 мая
и въезда в СССР до 04 мая
через пограничные пункты СССР,
открытые для пассажирского движения

М. П.

19525
Иные предприятия связи места назначения

Пропуск
Проходный № 36
Корп. 2
Подпись

Ф. И. О. С. Д. Подпись

6

Kuusi ällää, seitsemän ässää
– Suomalaisena opiskelijana Leningradissa

© 2023 Arja Saarinen

Taitto & Kansi: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 9789528080787

ARJA SAARINEN

**Kuusi ällää, seitsemän ässää
– Suomalaisena opiskelijana
Leningradissa**

Sisällysluettelo

1. LÄHTÖ KOTOA	7
2. KIRJE JATALLE 7.9.75	10
3. KIELEN OPISKELUA	13
4. KIRJE AILALLE 11.10.75	17
5. PULLOJA PALAUTTAMASSA	19
6. KIRJE JATALLE 23.11.75	23
7. KIRJE KOTIIN VALMISTAVALTA	25
8. MENNÄÄN NAIMISIIN	27
9. KIRJE JATALLE 3.3.1976	30
10. VIERAILULLA	32
11. KIRJE JATALLE 4.5.76	36
12. UUSI ASUNTOLA	38
13. ALKU AKATEMIASSA	42
14. RUOKAPÖYDÄSSÄ	44
15. KIRJE KOTIIN 20.11.76	46
16. SOITETAAN SUOMEEN	48
17. KIRJE KOTIIN 25.2.77	51
18. MISTÄ TÖITÄ	53
19. KEVÄT	55
20. KIRJE KOTIIN 31.5.77	58
21. PRAKTIIKALLA	60
22. SAUNASSA	63
23. PIETARHOVISSA	67
24. KIRJE KOTIIN 12.10.77	71
25. TEKNINEN MEKANIikka	73
26. MARJA	75
27. ARKIELÄMÄÄ	81
28. TAKSIMATKA	82
29. TENTISSÄ	85
30. KIRJE PIKKUVELJELLE 12.2.78	90

31. FLUNSSASSA	91
32. EN JAKSA	94
33. KESÄPUISTOSSA	96
34. ZELENOGORSKISSA	99
35. HÄISSÄ	104
36. KUUKAUTISET MYÖHÄSSÄ	107
37. VIERAITA LENINGRADISSA	108
38. METROSSA JA KIRJE KOTOA	111
39. LOMALTA TAKAISIN	114
40. TANJA	116
41. KIRJE PIKKUVELJELLE 11.5.79	119
42. NÄYTTELYSSÄ	121
43. OLYMPIALAISET LÄHESTYVÄT	126
44. TULEEKO TÄSTÄ MITÄÄN?	129
45. KIRJE KOTIIN 27.11.80	131
46. LOPUN TUNNELMIA	133
47. KIRJE KOTIIN 26.1.81	135
48. KIRJE PIKKUSISKOLLE 23.2.81	137
49. DIPLOMIN PUOLUSTUS	139
50. LÄHTÖ KOTIIN	141
EPILOGI	145
EPILOGI 2	146

1. LÄHTÖ KOTOA

On elokuun viimeinen päivä. Ylioppilaskesä lapsenhoitajana on ohi. Tätä olen odottanut, nyt se on vihdoin totta. Lähdemme Sepon kanssa opiskelemaan Leningradiin. Olemme pakanneet isot kangaskassit täyteen vaatteita ja Jyväskylästä varta vasten ostetuihin matkalaukkuihin kaikkea muuta: kahvia, vessapaperia, Täystuhoa, Erittäin hienoa suomalaista shampoota ja minun lempiantiperspiranttiani, Yaxan violettia jasmiinia. Seuraavan kerran tultaisiin käymään vasta talvella. Olemme hyvin varustautuneita ja luulemme tietävämme, millaisiin oloihin menemme. Sepon vanhin veli opiskelee vaimonsa kanssa Kiovassa ja muitakin Sepon tuttuja Neuvostoliitossa.

Isä saattaa pyörän kanssa linja-autoasemalle. Ei anna halata, kättelee vain.

– No, koitahan pärjätä, isä sanoo ja kääntää pyörän takaisin kotiin päin.

Ahtaudun linja-autoon ja matka Jyväskylään alkaa. Seppo tulee samaan autoon Suolahdesta. Vielä ovat maisemat tuttuja, viimeksi pari viikkoa sitten käytiin ostamassa matkatarvikkeita ja kihlasormukset. Nyt ei pysähdytkään Jyväskylään, vaan koko laaja maailma on edessä, vapaus, oma elämä, uusi maa ja tuntematon kieli. Taakse jää ahdas ja pieni Äänekoski, josta tiesin jo kauan lähteväni pois, mitä pidemmälle sen parempi. En pelkää, olen utelias. Uuraisille asti itken kuitenkin kodin ikävää, kolmevuotiasta pikkuveljeä, siskoja, äitiä ja isää. Sitten uuden odotus voittaa. Isutataan Sepon kanssa käsi kädessä. Ei paljon puhuta. Vieressäni on venäjän oppikirja, Sepolta kesällä saatu, kun alkoi käydä selväksi, että yhdessä lähdetäisiin opiskelemaan.

Jyväskylässä nousemme junaan. En ole koskaan matkustanut näin suurten kantamusten kanssa. Tunnen oloni maailmannaiseksi, onhan minulla oikein matkalaukku mukana.

Lahdessa joudumme odottamaan juna pari tuntia. Istumme kaikuvassa asemahallissa, jossa on pari muutakin matkustajaa. Tuskin kuitenkaan ulkomaille menossa, niin kuin me. Minulla on kudin mukana, teen villapaitaa. Se edistyy hyvää vauhtia, saisin tuoda pikkuveljelle valmiin paidan seuraavalla lomalla.

Viimein Leningradin juna tulee asemalle. Vihreän vaunun yläreunassa lukee Schlafwagen, tekstin vieressä punakeltainen vaakuna, jossa ovat kirjaimet CCCP. Valkoisesta kyltistä osaan lukea venäjänkielisen tekstin Helsinki-Leningrad. Outo haju tulvahtaa vaunun ovella vastaan. Se on kirpeä ja ummehtunut. Sekoitus tupakkaa ja viinaa, valkosipulia ja kielon tuoksua.

Matkustamme neljän hengen vaunuosastossa. Onneksi meidän osastomme on tyhjä, joten saamme molemmat alapedin. Venäläinen vaunupalvelija, pyylevä punatukkainen nainen, tulee hakemaan passimme ja jättää tulliselvityskaavakkeet täytettäväiksi. Seppo pyytää meille teetä. Kun tilausta ei ala kuulua, hän lähtee hakemaan teemukeja. Ne osoittautuvat ohuiksi lasiksi, jotka ovat metallisissa pidikkeissä. Mukana tulevalla lautasella on isot sokeripalat ja keksipaketti. Höyryävä tee on pitkään liian kuumaa juoda eikä lämmenneestä pidikkeestä pysty pitämään kiinni. En laita teehen sokeria, sekoitan sitä silti pikkulusikalla, jonka varressa kääntöpuolella on venäläistä tekstiä, josta osaan lukea vain *ts 30 k*. Keksit ovat vaaleanruskeita ja murenevia, makeita ja hyviä.

Heittelehdin sinisellä alapedillä ja nipistän silmäni kiinni. En saa unta. Mielessäni on oma tuttu hetke kotona yläkerrassa. Nukkuukohan siinä nyt kukaan, ei varmaan. Pirjolla on omansa huoneen toisella puolella. Vatsassa kiertää pelko: mihin olen lähtenyt. Onko tämä varmasti oikea ratkaisu? Mitä jos isä onkin oikeassa enkä pärjää? Seppo hengittää rauhallisesti viereisellä alapedillä. Nukkuu. Minä seilaan unen ja valveen välillä. Näen unta että valvon.

Juuri kun olen päässyt uneen, ollaan Vainikkalassa ja tullivirkailijat tulevat junaan. He kurkistavat vaunuosastoomme ja toivottavat hyvää matkaa. Juna lähtee liikkeelle ja pysähtyy het-

ken kuluttua Luzhaikassa, Venäjällä, Neuvostoliitossa, vieraassa maassa. Kuulen käytävältä venäjänkielistä puhetta, josta en ymmärrä mitään. Oveen koputetaan ja sisään astuu kaksi miestä vihreä univormu päällään, molemmilla koppalakit ja mustat nahka-saappaat. He pyytävät meitä nousemaan ja siirtymään käytävälle. Avoimesta ovesta näen, että he tutkivat koko hytin tarkkaan, nos-televat matkalaukkumme ja kurkistavat patjojen alle. Luulevatko he, että joku yrittäisi matkustaa salaa patjan alla! Miehet tutkivat tulliselvityskaavakkeemme ja haluavat nähdä rahamme. Seppo kertoo meidän olevan metsäalan opiskelijoita matkalla Leningra-diin. Onneksi laukkujamme ei avata ja pääsemme pian takaisin sänkyyn.

Juna lähtee liikkeelle, mutta tullivirkailijat jatkavat työtään. Kuuluu puheen polotusta ja tiukkaäänistä keskustelua. En ymmärrä, mistä on kyse, enkä jaksa siitä kiinnostuakaan. Yritän nukkua, mutta siitä ei tule mitään. Katselen ikkunasta pimeää yötä. Himmeät katulamput siellä täällä radan varressa eivät valaise. Juna pysähtyy taas. Olemme Viipurissa. Tullimiehet poistuvat ja juna hytkähtää liikkeelle. Käytävä hiljenee, mutta kestää kauan ennen kuin nukahdan uudestaan.

Kun herään, olemme perillä *Finljandskii vokzalilla*, Suomen asemalla. Unesta pökerryksissä astun junasta laukkuineni Sepon perässä ja hengitän vierasta ilmaa. Pelko pyörähtää taas vatsan-pohjassa, mutta en ehdi keskittymään siihen. Seppo tungeksii jo eteenpäin kymmenen askeleen päässä taakseen katsomatta. Tartun isoon kangaskassiini ja matkalaukkuun.

2. KIRJE JATALLE 7.9.75

7.9.1975 Leningrad

Hei Jatta!

Seitsemän päivää sosialistisessa valtiossa, seitsemän päivää uudessa kotikaupungissa, seitsemän päivää omaa elämää! Mahtavaa! Alku on ollut täynnä kaikenlaista järjestelemistä ja hössötystä. Tärkein uutinen ensin: me saatiin Sepon kanssa asuntolasta yhteinen huone!!! Kyllä kannatti mennä kesällä kihloihin!

Opiskelut alkaa huomenna, vähän jännittää. Tai oikeastaan aika paljonkin. Nyt meidän kielitaitoa on testattu ja sehän on mulla melkein nolla. Kirjaimet opettelin kesällä ja vähän fraaseja, niin kun muistat. Meissä suomalaisissa on vaan kolme sellasta, jotka ei olla koskaan opiskeltu venäjää. No, täällä sitä oppii.

Mieliala on erittäin hyvä, kaikki on uutta ja ihmeellistä. Mulla on herännyt pesäntekovaisto, nyt kun meillä on se yhteinen koti (lue: kahdenkymmenen neliön huone). Oon pessyt lattiat ja kaapit kahteen kertaan ja nyt tuntuu, että täällä voi olla. Eilen ostettiin yksi ruukkukukka tuohon pöydälle. En tiedä sen nimeä, en suomeksi enkä venäjäksi. Siinä on pieniä keltaisia kukkia. Sepe sano justiin, että keittiössä (viereisessä huoneessa on käytävän yhteiskeittiö) oli jotain ihme elukoita, torakoita kai. Toivottavasti eivät siirry tänne!

Täällä asuntolassa on just nyt mahtava meno päällä. Jotkut afrikkalaiset pitää bileitä: rummutusta, laulua ja tanssin ääntä kuuluu tänne asti. Ne kun häppäävät neljännessä kerroksessa ja me asutaan viidennessä!

Vanhat suomalaiset opiskelijat on niin auttavaisia ja ystävällisiä, ei ikinä uskoisi suomalaisista. Jokainen on valmis neuvomaan, missä on kauppa tai tori, mistä voi ostaa postikortteja, missä käydä passikuvassa ja mistä voi soittaa Suomeen.

ON ELOKUUN LOPPU VUONNA 1975. Nuori nainen, melkein tyttö vielä, nousee Jyväskylään menevään autoon Äänekosken linja-autoasemalta. Hän on keskipituinen, lyhythiukkinen ja saa vaivoin kannettua suurta matkalaukkua ja täpötäyteen pakattua tummanpunaista kangaskassia. Olalla keikkuu ruskea olkalaukku. Tyttö on siisteissä kesävaatteissa, vaaleissa housuissa ja äidin ompelemassa vihreässä puserossa.

Tie vie kuuden ällän ylioppilaan tuntemattomiin oloihin sosialistiseen Neuvostoliittoon. Kielitaitoa on vain aakkosten verran, edessä vähintään viisi vuotta opiskelua venäjän kielellä. Mukaan lähtee kihlattu poikaystävä, Seppo.

Eletään Kekkosen ja Brezhnevin, YYA-sopimuksen ja vodka-turismin aikaa, jota kirjailija kuvaa tunnistettavasti itärajan molemmilla puolilla.

Opiskeluarjesta kertomisen lomaan punoutuu valitsemisen teema. Millä perusteella valitsemme alan, jolle suuntaudumme, millä elämänkumppanin. Kuka on vapaa valitsemaan ja miten aiempien sukupolvien valinnat ja valitsematta jättämiset vaikuttavat seuraaviin sukupolviin.

BoD

